

5/8/19

ይድረሰ ለወሰንና የማንነት ኮሚሽን!

የኢትዮጵያን አንድነት አስጠብቆ ለመዝለቅ ምን ዓይነት የመንግሥት አደረጃጀት ብንከተል ይጠቅማል?

ዛሬ ባለንበት ነባራዊ የፖለቲካ አየር በዓለም ካሉት የመንግሥት አደረጃጀት ቅርጾች ማለትም ከአሁንኛውና ከፌዴራሊዝም የቱ ለኢትዮጵያ ሕዝብ አንድነት እና ዕኩልነት እንደሚጠቅም የሁለቱም የመንግሥት ቅርጾች ጥቅምና ጉዳት ታሪካዊና ፍትሃዊ ፋይዳዎች በግልጽ ተብራርተው የቱ ጠቃሚ እንደሆነ የአብዛኛውን ሕዝብ ፍላጎት ሳያገኝ በፖለቲካ ድርጅቶች ጩኸት ፌዴራሊዝም ብቸኛው እና ትክክለኛው አዋጭ የመንግሥት አደረጃጀት እንደሆነ ያለድምፅ! ድምፅ የተሰጠበት ያህል ሲስተጋባ ይሰማል። ይህ ግን ውጤቱ “ የነቶሎ ቶሎ ቤት ግድግዳው ሰንበልጥ” ከሚለው የቆየ አባባል የተለየ ይሆናል ለማለት ያስቸግራል።

አስቸጋሪ የሚያደርገውም ሥልጣን የሕዝብ ነው ብለን ካመን ሕዝቡ የትኛው የመንግሥት አደረጃጀት ቅርጽ ነባር ባህሉን ነባር መልካም ግንኙነቱን ታሪካዊና ባህላዊ ቁርኝቱን ተከታታይነት ልማትና አንድነቱን የበለጠ ማስጠበቅና ማረጋገጥ የሚችለው በምን መልክ ሥርዓተ መንግሥቱ ቢደራጅ ነው ብሎ የግራ የቀኙን ሰምቶና በትክክል ተረድቶ በሕዝብ ውሳኔ እንዲወሰን ዕድል የተሰጠው አለመሆን ነው።

በየትኛውም መመዘኛ ቢለካ ሁለት እና ከሁለት በላይ የሆኑ ነገሮች ለምርጫ ሲቀርቡ ምርጫው ቀድሞ ታሳቢ የሚያደርገው ባለፉ ዘመናት ሕዝቡ በመልካምነት ይዘላቸው የዘለቁትን መልካም ዕሴቶች ባህሎች ግንኙነቶች ታሪኮች ወገኖች ትውፊቶች ነው። ከዚህ አንጻር ለኢትዮጵያ ሕዝብ አንድነት ተጠብቆ መዝለቅ የሚሹ እና ሥልጣንም የሕዝብ ነው ብለው የሚያምኑ ወገኖችና ኃይሎች በጥላቻ ፖለቲካ የተመረዙ ቡድኖች ለኢትዮጵያ አንድነት መቀጠል የሚበጀው “ፌዴራሊዝም” ነው ብለው በሥፋት ያሰራጩትን ፕሮፓጋንዳ እንደ ሐቅ ተቀብሎ ስለፌዴራሊዝም ከመዘመራችን በፊት የሁለቱን የመንግሥት አደረጃጀት ቅርጾች ጥቅም ጉዳትና አስፈላጊነት ውይይት ሊደረግበትና ሕዝቡ ይሁንታውን ሊሰጥበት ይገባል።

የአሁንኛውን ፌዴራሊዝም አማራጮች ለሕዝብ በሚገባው አኩዋላን ተነግሮትና ውይይት ተካሂዶበት ሕዝባችን ፌዴራሊዝም ይበጀኛል ካለ የፌዴራል አካል መንግሥታቶቹ መመሥረቻ ቀመር ምን መሆን እንዳለበት የጋራ መግባቢያ ሀሳብ መኖር ይኖርበታል። የፌዴራል አደረጃጀትን ሕዝቡ ከተቀበለ ወይም ፖለቲከኞቹ ባሻቸው መልኩ ከወሰኑ የአገሪቱን አንድነት ተከታታይነት ጠብቆ ለመዝለቅ እንዲቻል የሚከተሉትን መሥፈርቶች ሥራ ላይ ቢውሉ የተሻለ ሊሆን እንደሚችል ይታሰባል።

እነዚህም፦

1. ነገዳዊ መመዘኛዎች
 - ✓ የነገዶች ብዛት እና ሥርጭት
 - ✓ የቁዋንቁዋ አንድነትና ልዩነት
 - ✓ የባህል ተመሳሳይነትና ልዩነት
 - ✓ የነገዶች ታሪክ /አንድነትና ግጭቶች ውሳኔትና መገፋፋት!
2. ኢኮኖሚያዊና መልካምምድራዊ ተያያዥነት
 - ✓ የሕዝብ ብዛትና የተፈጥሮ እና ሰው ሠራሽ ሀብት ተመጣጣኝነት
 - ✓ የሀብት ልዩነትና ተመሳሳይነት
 - ✓ የልማት ማዕከሎች ዓይነትና መጠን
 - ✓ የኢኮኖሚ መተሳሰርና የገበያ ቁርኝት
 - ✓ የልማት ወይም የዕድገት ደረጃ
3. የአስተዳደርና የደኅንነት አገልግሎት ቅልጥፍና እና ጥራት
 - ✓ የአስተዳደር አካሎች ሥፋትና ቅርጽ
 - ✓ ለልማት ተግባሮች አመችነትና ብቃት ያላቸው አመችነት
 - ✓ ለማሳበራዊ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶች አቅርቦትና አደረጃጀት ያላቸው አመችነት
 - ✓ ከሌሎች አካሎች ጋር ለሚመሠረት ግንኙነት ያለው አመችነት
4. የመከላከያና የደኅንነት ጥበቃ አስተማማኝነት

- ✓ የአስተዳደር አካባቢውን ከውስጥና ከውጭ ለሚነሱ ጥቃቶች ለመከላከልና ደኅንነቱን ለማስጠበቅ ያለው አመቺነት
- ✓ ለጠረፍና እጅግ ሁዋላ ቀር ለሆኑ አካባቢዎች ልዩ ሁኔታን ግምት ውስጥ ማስገባት
- ✓ የየአካላቱን ፖለቲካዊ ሁኔታ ግምት ውስጥ ያስገባና ለዚህ ተጨባጭ መፍትሔት የሚሰጥ

እዚህን መሥሪቶች በአግባቡ ከተጠቀምንባቸው ዛሬ ያለውን በቁዋንቁዋ ብቸኛ መሥሪቶት የታጠረውን “ክልል” ንደን ለአንድነታችን የተሻለ ፌዴራላዊ ቅርጽ የያዘ አደረጃጀት እንደሚኖረን ይታመናል።

ለዚህም አደረጃጀት ከሚከተሉት የተሻለውን በሕዝብ ማስወሰን ይበጃል

አማራጭ አንድ:-

- 1 የጥንቱን ትግራ ክፍለሀገር (ከዚህ ላይ የጥንቱ ክፍለ-ሀገር ስንል በንጉሠ ነገሥቱ አገዛዝ የመጨረሻ ዘመን ጠቅላይ ግዛት ይባሉ የነበሩትን ወይም በደርግ አገዛዝ የመጀመሪያዎቹ የአገዛዝ ዘመን ክፍለ-ሀገር ይባሉ የነበሩትን ለማመልከት መሆኑ ግንዛቤ ያዝ)
- 2 የጥንቱ ወሎ ክፍለሀገር (ይህም ዛሬ አሰብ ድሮ አውሳ አውራጃ ይባል የነበረውን 12ቱን የወሎ አውራጃዎች የሚይዘውን ነው)
- 3 የጥንቱ ሸዋ እና አርሲ ክፍለሀገሮች (ይህም ዙዱን የሸዋ አውራጃዎች እና 3ቱን የአርሲ አውራጃዎች ባንድነት የያዘ ማለት ነው)
- 4 የጥንቱን ጎንደርና ጎጃም ክፍለ ሀገሮች
- 5 የጥንቱን ኢሉባቡርና ከፋ ክፍለ ሀገሮች
- 6 የጥንቱን ሐረርጌና ባሌ ክፍለ ሀገሮች (ይህ ማለት ዛሬ ሰማሊያ የሚባለውን የአጋዴንን አውራጃ ያካተተ ማለት ነው)
- 7 የጥንቱን ሲዳሞና ጋሞጎፋ ክፍለሀገሮች
- 8 የጥንቱ ወለጋ ክፍለ ሀገር

አማራጭ ሁለት:-

- 1 የጥንቱ ትግራይ ክፍለ ሀገር
- 2 የጥንቱን ጎጃም ክፍለ ሀገር የጥንቱን ጎንደር ክፍለ ሀገርና ደቡብ ወሎ ዞንን ባንድ በማድረግ
- 3 የጥንቱን ሸዋ ክፍለ ሀገር ከጥንቱ አርሲ እና ባሌ ክፍለ ሀገርና ሰሜን ወሎ ዞን በመጨመር
- 4 የጥንቱ ሐረርጌ ክፍለ ሀገር
- 5 የጥንቱ ወለጋ ኢሉባቡር እና ከፋ ክፍለ ሀገሮች
- 6 የጥንቱ ሲዳሞ እና ጋሞ ጎፋ ክፍለ ሀገሮች

አማራጭ ሦስት:-

- በንጉሠ ነገሥቱ አገዛዝ ዘመን የነበሩትን 13 ጠቅላይ ግዛቶች እያንዳንዳቸውን የፌዴራል አካል ማድረግ ይህም ማለት 13 የአስተዳደር አካላት መመሥረት ማለት ነው።

አማራጭ አራት:-

- በደርግ የመጨረሻው ዘመን ወይም በኢሕዲሪ ሕገ-መንግሥት የተዋቀሩትን 24 አስተዳደራዊ አካባቢዎችና አምስት የራስ ገዝ አካባቢዎችን በድምሩ 29 የፌዴራል መንግሥቱ አባል ማድረግ

ሌሎች አማራጮችም ሊኖሩ ይችላሉ። ዋናው ነገር የሕዝቡን ነባር ትስስር የአብሮነት ስሜት የባህል እና የኢኮኖሚ ቁርኝት የበለጠ በተከታታይ ሊያዳብር የሚችል መሆኑ ማረጋገጥና ይህም በአብዛኛው ሕዝብ የተደገፈ መሆኑን ማረጋገጥ ነው።